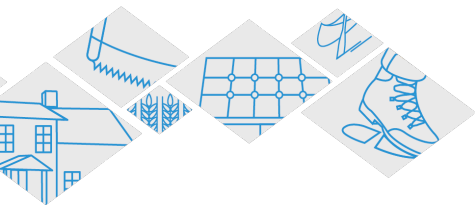

Fritidsklubbstrategi 2023-2028

Innhold

Fritidsklubbstrategi for Aurskog-Høland kommune 2023-2028.....	1
Fritidsklubbens historie.....	1
Fritidsklubbens forankring	1
Hvem bruker klubbene?.....	2
Fritidsklubbene i Aurskog Høland kommune	3
Klubblokaler	5
Hvilken kompetanse har vi, og hva ønsker vi?	5
Innhold i klubbene og arbeidsmetoder.....	6

Fritidsklubbstrategi for Aurskog-Høland kommune 2023-2028

Metode

Strategien er laget med innspill fra, ungdommen i klubber og i ungdomsrådet. Ansatte i klubber og prosjektleder Fritid barn og unge har også vært involvert.

Fritidsklubbens historie

I 1953 ble Hammersborg Fritidsklubb i Oslo etablert som den første fritidsklubben i Norge. Dette var et åpent lokale hvor ungdom i alderen 14 - 18 år kunne komme og gå som de ville. Klubben fikk en enorm oppslutning, og i løpet av den første måneden hadde 500 av i alt 750 unge i området tegnet medlemskap. Utgangspunktet for oppstarten av klubben var de økende utfordringene i ungdomsgenerasjonen, den skulle være kriminalitetsforebyggende og gi ungdommene et sted å være. Det tok over ti år før det ble etablert fritidsklubber i andre byer enn Oslo, og enda senere ble fritidsklubb en viktig del av fritiden til ungdommer i distriktene. I løpet av 1960-årene ble kultur og musikk en viktig bærebjelke i fritidsklubbene. I takt med økende opprørstendenser blant ungdom, og en skolereform som ga 9-årig obligatorisk skolegang, ble innholdet i begrepet «ungdom» annerledes. Man var ungdom på en ny måte og fritidsklubben fikk mye oppmerksomhet. Antallet klubber steg gradvis på 80-tallet. Da begynte man også å etablere juniorklubber; et tilbud til barn og unge mellom 10-13 år. Antall klubber har de senere årene holdt seg stabilt.

Dagens fritidsklubb kjennetegnes ved å være det offentliges sikring av barn og ungdoms rett til lek og fritid. Innholdet vil alltid variere i tråd med generasjonens ønsker og behov, mens arenaen og de ansatte representerer stabilitet og kontinuitet.

Fritidsklubbens forankring

Sosialpolitisk forankring

Folkehelsemeldingen (2020) beskrev fritidsklubbene som «spydspissen» i det generelle forebyggende arbeidet kommunen gjør for ungdom. Fritidsklubbene samarbeider med frivillige organisasjoner, foreldre, SLT-nettverk, helsesykepleiere og utekontakter. Mange steder er fritidsklubben den eneste offentlige arenaen som er åpen for alle ungdom på fritida, og som legger vekt på aktivitet som ungdommene selv tar initiativ til. Det er viktig at barn og ungdom som ikke deltar på andre arenaer, eller som står i fare for å utvikle asosial atferd, innlemmes i samfunnet gjennom offentlige finansierte tilbud. Fritidsklubbene skal legge til rette for aktiviteter for barn og unge, for at de skal ha et trygt sted «å være og å lære», sammen med andre ungdommer og trygge voksne. I et slikt perspektiv skal klubbene være et sted også for «de som trenger det mest». I klubben jobber man bevisst med å gi ungdommer positive opplevelser, selvtillit og kompetanse som skal gjøre dem bedre rustet til å skape seg et godt liv. Den sosialfaglige forankringen til fritidsklubb blir ofte også kalt det forebyggende arbeidet som gjøres i klubb.

Kulturpolitisk forankring

Kommunene ser det som viktig at det legges til rette for at alle barn og all ungdom får like muligheter til å utvikle sine iboende skapende evner og uttrykk uavhengig av hvor i landet de bor og størrelsen på familiens lommebok. Fritidsklubben skal være et sted for alle ungdomsgrupper; et fristed hvor de kan delta på tvers av ungdomskulturelle skillelinjer og hvor de kan utvikle sine kulturuttrykk. Deltagelse i aktiviteter og sosiale sammenhenger hjelper ungdommene til en positiv utvikling og vekst. Gjennom å delta i konkrete aktiviteter og prosjekter (musikk, cafe, turer osv.) og gjennom samtaler, råd og støtte fra voksne i fritidsklubb, lærer unge sentrale egenskaper som setter de i stand til å påvirke sin egne hverdag. Den kulturpolitiske forankringen til fritidsklubb blir ofte også kalt det byggende arbeidet som gjøres i klubb, som bidrar til å myndiggjøre ungdom og skape mestring.

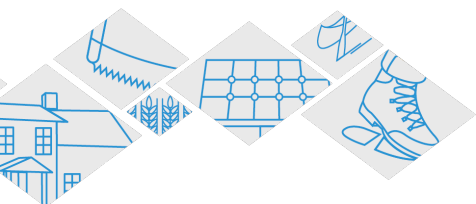
Begge forankringene er viktige for å kunne tilby gode oppvekstarenaer for barn og unge.

Hvem bruker klubbene?

Data under er hentet fra Ungdom og Fritid sin landsundersøkelse fra 2020.

De siste årene har vi fått ny forskning på hvem klubbungdommene er. I følge Ungdata (2019) bruker 31% av guttene og 31% av jentene på ungdomsskolen fritidsklubb, mens på videregående bruker 16% av guttene og 12% av jentene en fritidsklubb. Ungdata har også gitt ut rapporten «Unge i Distrikts-Norge» (2020). Her viser det seg at 46% av de unge i distriktene har vært på en fritidsklubb den siste måneden mot 29% i resten av landet. Myten om at fritidsklubber bare er et bytilbud, står seg altså ikke i møte med tallene. Videre har et forskerteam på NOVA, OsloMet nylig gjennomført et treårig forskningsprosjekt om fritidsklubber i et folkehelseperspektiv. De finner at fritidsklubbenes rekruttering av unge med lav sosioøkonomisk bakgrunn er et påfallende mønster. Vi ser en moderat og gjennomgående forskjell i hele landet, ved at fritidsklubbene brukes mer av dem med lavt, enn av dem med høyt sosioøkonomisk ressursnivå i hjemmet. En annen tydelig forskjell i ungdoms sosiale bakgrunn er at ungdom med innvandrerbakgrunn bruker klubbtilbudet oftere enn ungdom som har norskfødte foreldre. En annen gjennomgående forskjell, som altså gjelder alle kommunetyper, er at klubbungdommer oftere rapporterer om problematferd, i form av regelbrudd og slåssing, enn ungdom som ikke går på klubb. Dette gjelder også det å være utsatt for vold og mobbing. I tillegg er flere klubbgjengere misfornøyde med skolen og foreldrene sammenlignet med ungdom som ikke går på fritidsklubb. Flere av dem har også det vi kan karakterisere som svake relasjoner til skole og foreldre. Med venner er det motsatt. Ungdom som går på klubb, har sjeldnere svake vennerelasjoner sammenlignet med ungdom som ikke går på klubb.

I Ungdata sin undersøkelse fra Aurskog-Høland i 2022 sier 34% av ungdomsskoleelevene at de har vært på fritidsklubb en eller flere ganger siste mnd. Det er ingen forskjeller fra jenter og gutter i vår kommune når det gjelder bruk av klubbene. Når det gjelder ungdom på videregående så er det kun 12% som sier de har vært en eller flere ganger i klubb sist måned. Her er det en klar overvekt av gutter som er brukere av klubb. Årsakene til overvekt av gutter

på videregående kan være at jentene modnes noe raskere og vil derfor ikke finne seg så mye til rette i et miljø med mange som er yngre. Undersøkelsen viser ikke hvilke grupper som bruker klubbene, men vi kan anta at det er en overvekt av de som ikke aktivt bruker andre tilbud.

Fritidsklubbene i Aurskog Høland kommune

Den første fritidsklubben åpnet i 1977 på Bjørkelangen, den fikk navnet Rådhuskjeller'n fritidsklubb fordi den var lokalisert der. Klubben hadde åpent to kvelder i uka; en for ungdom og en for juniorer. Det var to ansatte klubbarbeider og et klubbstyret som bidro sterkt til å styre driften. I 1980 ble det åpnet fritidsklubb på Aurskog i det gamle kommunehuset, driften der ble etter samme mal som på Bjørkelangen. Det ble etter mange år etablert kommunale klubber både på Løken og Hemnes. I dag er det fritidsklubber på Hemnes, Løken, Bjørkelangen, Aurskog og Rømskog. Løken, Bjørkelangen og Aurskog er kommunale og Hemnes og Rømskog drives av idrettslaget med tilskudd fra kommunen.

Det er fortsatt 2 ansatte på klubbkveld i de kommunale klubbene, og klubbene har fortsatt åpent to kvelder i uka. Klubbene har læringer i barne- og ungdomsarbeiderfag, antallet her varierer fra år til år.

Fritidsklubbene har også ansvaret for å arrangere ferietilbud for barn og ungdom.

Oversikt over kostnader til fritidsklubb og ferietilbud

	2020	2021	2022	2023 budsjett
Utgifter	3 201 125	2 985 165	3 102 786	2 392 669
Inntekter	504 540	247 980	561 533	270 000
Netto	2 696 585	2 737 185	2 541 253	2 122 669

Besøk over tre uker våre 2023

Uke	3	4	5
Junior	112	132	164
Ungdom	52	61	61
Total	164	183	225

Juniorklubbene har åpent for 4 og 5 klasse og 6 og 7 klasse annenhver uke.

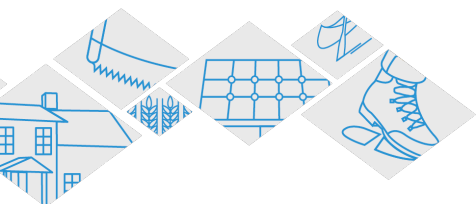
Fritidsklubbene bidrar innenfor alle kommunens satsningsområder, og spesielt med tidlig innsats og forebygging av utenforskap og et begeistret fellesskap.

Kommunens verdier «Åpenhet, tillit og samhandling» er styrende for driften av klubbene og hvordan de ansatte møter barn og unge.

Åpenhet: I møte med oss opplever du tilstedeværelse og dialog. Alle blir møtt med respekt og anerkjennelse, og vi informerer, involverer, lytter og svarer.

Tillit: I Aurskog-Høland møter du imøtekommende og profesjonelle ansatte, som tar samfunnsoppdraget på alvor. Vi kommuniserer ærlig og oppriktig, følger opp og gjennomfører.

Samhandling: Vi er til stede for hverandre –fra «vugge til grav». Gjennom felles tanke- og handlekraft fornyer vi oss og utvikler tjenester som bidrar til selvhjelpenhet, verdighet og livskvalitet gjennom aktiv deltakelse. Sammen skaper vi varige verdier.

Klubblokaler

Klubbene på Hemnes og Rømskog som er drevne av idrettslagene har egne lokaler som er forbeholdt til klubb. De bruker også deler av annet fellesområde for eksempel kjøkken og cafeområde. Det betyr at på deler av lokalene er klubben premissleverandør for hvordan lokalene skal se ut

Til Løken fritidsklubb leier kommunen lokaler av Høland idrett og ungdomslag sine lokaler, Her er klubben er hovedbruker, og andre brukere må tilpasse seg fritidsklubbens drift. Fritidsklubben har også tilgang til klubbrom/bingorom.

På Bjørkelangen er det i det ferd med å bli rehabilitert nye lokaler til fritidsklubben i rådhuskjelleren, i de lokalene som fritidsklubbvirksomheten i vår kommune startet.

På Aurskog er fritidsklubben i Det gamle kommunehuset, disse lokalene er slitte og fremstår i dag ikke som gunstige med tanke på fritidsklubbdrift i dag. Fritidsklubben skal inn i nye Aursmoen barnehage og skole når den står ferdig. Det er ikke avsatt egne rom til klubbdrift, men det skal være sambruk med skolen.

Når det gjelder størrelsen på lokalene så varierer de noe. På Løken har vi ca. 70 m2 som vi har som egne, men disponerer også ca. 100 til på klubbkvelder i form av et fellesrom. Bjørkelangen fritidsklubb vil ha ca. 350 m2 når de står ferdige. Aurskog fritidsklubb er på ca. 400 m2 fordelt på 2 etasjer.

Rapporten fra utredningen om Ungdommens hus mener at Aursmoen fritidsklubb og de nye lokalene til Bjørkelangen fritidsklubb vil kunne brukes til ungdommens hus. Rapporten peker også på muligheten for å kunne lage mindre versjoner på begge disse stedene. En økning av åpningstider og ansatte vil da måtte på plass. Egne ungdomsansatte vill da også være en fordel.

Hvilken kompetanse har vi, og hva ønsker vi?

De som arbeider i fritidsklubbene, er i hovedsak faglærte barne- og ungdomsarbeidere. Det er også noen medarbeidere med høyere utdanning i tillegg.

Barne- og ungdomsarbeidere	Høyere Utdanning	Annen erfaring	Lærlinger
8	2	1	8

Alle klubbene har også lærlinger når det er mulig. Barne- og ungdomsarbeiderne er da veiledere for lærlingene.

Det er ønskelig at de som jobber i klubb har fagbrev som barne- og ungdomsarbeidere eller annen relevant utdanning som vernepleier eller sosionom. Det gjennomføres kompetansehevende tiltak i form av fagdager og eksterne kurs.

Fritidsklubbene har de senere årene hatt utfordringer med å rekruttere ansatte med fagbrev, fordi det er små stillinger som skal besettes, og skole og barnehage kan i større grad tilby hele stillinger. Muligheten for å lage større stillinger også i klubb vurderes fortløpende, men en

utfordring er at stillingene i all hovedsak kun har kveldsjobbing. En kombinasjon med for eksempel SFO og klubb kan være fint på juniorklubb for å lage større stillinger.

Innhold i klubbene og arbeidsmetoder

Fritidsklubbene er medvirkningsarenaer for barn og unge der de deltar i å planlegge og å utforme egne tilbud. Dette starter allerede i juniorklubb. Tidligere var det klubbstyrer i alle fritidsklubbene, men det har vist seg utfordrende å få til i dag. Grunnene til dette kan være flere, men hovedgrunnen slik vi hører den er at ungdom i dag ikke ønsker å binde seg over tid. Medvirkning i dag skjer mer gjennom samtaler og allmøter. Ansatte i klubbene har et stort ansvar for å ta med de som går i klubbene i medbestemmelse.

Et viktig prinsipp i fritidspedagogikken er barns selvforvaltning og rett til egne "prosjekter". En definisjon på begrepet selvforvaltning er:

Selvforvaltning er individets vilje og evne til å skape sitt eget liv og øve innflytelse på sine livsomstendigheter i et ansvarlig og solidarisk samarbeid med andre likeverdige mennesker.

Juniorklubbene har fast halvårig program, gjerne med en tur i halvåret til et opplevelsessted. Programmet lages etter ønsker fra de som går der, de lages også sammen med lærlingene. Ungdomsklubbene har ikke fast program, men lager aktiviteter og turer når det er ønskelig. For mange ungdommer er klubben som «et sted å henge» det viktigste. Klubben som gratis lavterskel tilbud hvor man ikke behøver å prestere skal ikke undervurderes.

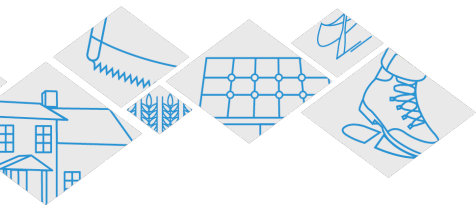
Fritidsklubben som sosial møteplass og en arena for aktivitet, mestring og læring er i seg selv verdifullt, men den også viktig i et forebyggende perspektiv. Klubbene tilbyr mange ulike aktiviteter i løpet av et år. Klubbene har tydelige voksne som kan veilede barn og unge i ulike valg. De som jobber i klubb, skal også kjenne de ulike instansene i det kommunale hjelpeapparatet slik at de som strever mest kan få råd og hjelp til å komme seg videre.

Hvordan vi handler er utypet i retningslinjene for fritidsklubbdrift som ligger ved saken.

Klubbene samarbeider både med lag og foreninger, skole og natteravnene. Politiet og utekontaktene er også innom klubbene jevnlig.

Mål og strategier

- Fritidsklubbene skal være attraktive møteplasser for all ungdom. De skal være moderne og skape et begeistret fellesskap med aktiviteter som ungdom ønsker.

- Fritidsklubbene skal være en arena hvor ungdom gjennom involvering av frivilligheten, kan bli kjent med andre fritidsaktiviteter som finnes i nærmiljøet.
- Fritidsklubbene skal ha nok, trygge voksne som ungdom kan snakke med.
- Fritidsklubbene bør om mulig disponere egne, avgrensede lokaler. Sambruk kan da skje med fritidsklubben som premissleverandør. Lokalene må ha flere rom slik at det er mulig å ha flere aktiviteter samtidig.
- Datakultur er nå den største ungdomskulturen, omtrent 60 prosent av jentene og over 90 prosent av guttene er involvert i datakultur på et eller annet nivå. Våre klubber må også ta inn over seg dette og etablere rom for denne kulturen.
- Klubbene skal ha åpningstider som er i samsvar med ungdommenes behov og ønsker.
- Fritidsklubbene skal være arena for demokratiskolering. Medvirkning skal skje gjennom ulik bruk av medvirkningsprosesser. Klubbene bør vurdere om de skal også ha noen ungdomsansatte mellom 15 og 18 år.
- Fritidsklubbene bør arrangere ferietilbud for både barn og ungdom.
- Kompetansehevende tiltak for de ansatte på klubbene prioriteres, gjerne i samarbeide med nabokommuner.

Kilder: Ungdataundersøkelsen fra Aurskog-Høland 2022, Ungdom og Fritid sin klubbundersøkelse fra 2020 [UF Klubbundersøkelsen 2020.pdf \(ungdomogfritid.no\)](#)